

Uchwała Nr VIII/54/11
Rady Powiatu Bieszczadzkiego
z dnia 22 czerwca 2011r.

*w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie Oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bieszczadzkim
na lata 2011-2015*

Na podstawie art. 12 pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bieszczadzkim na lata 2011-2015 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
P. Korczak

Załącznik do uchwały nr VIII/54/11
Rady Powiatu Bieszczadzkiego
z dnia 22 czerwca 2011

**POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W USTRZYKACH DOLNYCH**

***„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie
bieszczadzkim na lata 2011-2015”***

Ustrzyki Dolne 2011

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
Wstęp	3
I. Charakterystyka zjawiska przemocy	3
1.1. Przemoc w rodzinie w dokumentach prawnych.....	4
II. Diagnoza – działania podejmowane wobec ofiar i sprawców przemocy w latach 2009-2010 oraz podmioty odpowiedzialne za udzielanie pomocy w powiecie bieszczadzkim.	5
2.1. Dane Komendy Powiatowej Policji w Ustrzykach Dolnych.....	5
2.2. Dane Ośrodków Pomocy Społecznej.....	6
2.3. Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej.....	7
III. Cele programu	8
3.1. Cele szczegółowe i działania.....	8
3.2. Adresaci oraz monitoring i ewaluacja programu.....	13

Wstęp

Współczesna rodzina doświadcza wielu trudności, takich jak: bezrobocie, bieda, niedostatek, trudności mieszkaniowe, niedożywienie dzieci, alkoholizm i wiążąca się z nim agresja. Degradację współczesnej rodziny mogą powodować niskie zarobki i wynikająca z nich nieustanna walka o utrzymanie rodziny, praca ponad siły, brak czasu, nieobecność, wyobcowanie z domu. Jednym z najpoważniejszych problemów polskiej rodziny jest przemoc domowa. Nikt w rodzinie nie zasługuje na przemoc. Przemoc upokarza, powoduje cierpienie, nieobliczalne szkody, rodzi nienawiść i pragnienie odwetu. Przemoc w rodzinie jest najczęściej problemem ukrytym. Doświadczają jej nie tylko kobiety, ale także dzieci, osoby starsze, chore, a czasem także mężczyźni. Stosowanie przemocy wobec człowieka odciska piętno na wszystkich jego sferach rozwojowych. Ma negatywne konsekwencje dla zdrowia fizycznego, rozwoju umysłowego, stanu psychicznego oraz umiejętności współżycia z innymi ludźmi. Ofiary przemocy często odmawiają rozmowy na temat przykrych przeżyć lub tego co zdarzyło się w kontaktach z innymi ludźmi. Powodem tego może być ciężące na nich brzemie tajemnicy. Sprawca przemocy dba o to, aby sekret rodzinny był zamknięty w czterech ścianach domu. Przemoc domowa dotyka wszystkich warstw społecznych, nie jest to problem występujący tylko w tzw. rodzinach patologicznych. Przemoc w rodzinie może mieć miejsce we wszystkich warunkach społecznych. Nie zależy ani od statusu społecznego, ani od poziomu wykształcenia, ani od kondycji materialnej domowników.

W sytuacji gdy rodzina stanowi źródło przemocy konieczne jest działanie instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. W tym celu tworzone są programy przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Niniejszy program zawiera cele, których realizacja ma się przyczynić do zmniejszenia skali zjawiska przemocy na terenie powiatu bieszczadzkiego, zniwelowania jej negatywnych zjawisk oraz wypracowania skutecznych metod postępowania w sytuacji występowania przemocy w rodzinie.

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie bieszczadzkim na lata 2011-2015 stanowi efekt realizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, nakładającej na powiaty obowiązek przygotowania i realizowania programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Jest to dokument określający zadania, które samorząd powiatowy będzie realizował w latach 2011-2015 w zakresie problemu społecznego jakim jest przemoc w rodzinie. Niniejszy program zakłada realizację poszczególnych celów na poziomie powiatu równocześnie koordynując i współpracując w realizacji gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie

I. Charakterystyka zjawiska przemocy

Z punktu widzenia prawa przemoc to przestępstwo, określone w różnych kodeksach i odpowiednio karane – art. 207 kodeksu karnego przewiduje karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny.

Zjawisko przemocy doczekało się definicji prawnej. Jest ona zawarta w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 25 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., nr 180, poz. 1493z późn. zm), który stanowi że przemoc w rodzinie to : **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 /tj. członka rodziny/, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub**

psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wyróżnia się fazy cyklu przemocy:

- faza narastania napięcia,
- faza gwałtownej przemocy,
- faza miodowego miesiąca.

W miarę upływu czasu w każdym następnym cyklu przemoc staje coraz bardziej gwałtowna i dłuższa, „miodowe miesiące” zaś coraz krótsze. Utrwala się poczucie bezkarności sprawcy oraz poczucie bezradności ofiary.

W literaturze wymieniane są różne formy przemocy :

- **przemoc fizyczna** – przybiera nieskończoną ilość form, od dawania klapsów aż po przypalanie, duszenie czy używanie broni,
- **przemoc psychiczna** – do tego rodzaju przemocy zaliczamy: wyzywanie, wyśmiewanie, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, poniżanie, domaganie się posłuszeństwa we wszystkich dziedzinach życia rodzinnego, odmawianie uczuć, sugerowanie choroby psychicznej, izolacja społeczna, stosowanie gróźb i demonstrowanie mocy sprawcy. Ze względu na swoją nieuchwytność przemoc ta pozostawia długotrwałe urazy w psychice ofiary,
- **przemoc ekonomiczna** – sprawia że ofiara staje się zależna od partnera. To takie zachowania jak: zakazywanie podjęcia pracy zarobkowej, ograniczanie dostępu do pieniędzy, zmuszanie do proszenia o najmniejsze choćby środki finansowe, odbieranie zarabianych pieniędzy,
- **przemoc seksualna** – począwszy od niechcianych seksualnych gestów czy uwag, przez wymuszanie pożycia seksualnego aż po fizyczne uszkodzenie genitaliów,
- **zaniedbanie** – polegające na niezaspokojeniu lub uniemożliwieniu zaspokojenia potrzeb jednostki zależnej czyli np. brak należytej opieki, lekceważenie psychicznych, emocjonalnych potrzeb jednostki.

U ofiar przemocy domowej występuje tzw. zespół zaburzeń stresu pourazowego – PTSD (post traumatic stress disorder). Jest to specyficzna kategoria zaburzeń emocjonalnych. Zaburzenie to charakteryzuje się : bolesnym powracaniem śladów doświadczeń pourazowych, przeżywaniem specyficznego paraliżu emocjonalnego, unikaniem tego co przypomina uraz, pojawieniem się stanów hiperpobudzenia. Pojawiają się : bezsenność bądź koszmary senne, wspomnienia i wizje na jawie, poczucie zamrożenia. Ofiara doznaje nagłych gotowości do walki bądź ucieczki. U ofiar stale doświadczających przemocy objawy PTSD są nasilane nowymi aktami przemocy, co zaburza poważnie jej funkcjonowanie i osłabia jej siły. U osób poddawanych intensywnej przemocy psychicznej często rozwija się tzw. proces wiktyimizacji. W jego wyniku zmienia się tożsamość maltretowanej osoby. Ofiara traci poczucie bezpieczeństwa i poczucie zaufania do siebie. Zaczyna kreować fałszywy obraz własnej osoby. Z czasem ofiara przyzwyczaja się do roli ofiary i przestaje się bronić. Osoby, u których zaszedł taki proces nie szukają pomocy w instytucjach do tego przeznaczonych dlatego działalność organizacji zajmujących się udzielaniem pomocy jest taka ważna. Podstawowym aspektem oddziaływania jest powstrzymanie przemocy, przerwanie przemocy jest niezbędnym warunkiem do tego, aby można było ofierze pomagać. Jest to jednocześnie jeden z najtrudniejszych aspektów interwencji.

1.1. Przemoc w rodzinie w dokumentach prawnych

Problem przemocy w rodzinie znalazł odzwierciedlenie w wielu dokumentach krajowych i międzynarodowych.

Podstawy prawne w Polsce:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010r., nr 125, poz. 842),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2007 r. nr 70 poz. 473 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 15 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U z 1964 r., nr 9, poz. 59 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U z 1997 r., nr 89, poz. 555).

Inne dokumenty:

- „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,
- „Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2013”

Dokumenty Unii Europejskiej :

- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2000 roku,
- Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z 1993 r.

II. Diagnoza – działania podejmowane wobec ofiar i sprawców przemocy w latach 2009-2010 oraz podmioty odpowiedzialne za udzielanie pomocy w powiecie bieszczadzkim.

Powiat bieszczadzki obejmuje teren trzech gmin, dwóch wiejskich (Czarna i Lutowiska) i jednej miejsko-wiejskiej (Ustrzyki Dolne). Duże bezrobocie, ubóstwo i alkoholizm są najpoważniejszymi problemami społecznymi naszego powiatu. Dużą trudnością w pomaganiu ofiarom przemocy w rodzinie jest fakt, iż środowiska wiejskie to środowiska hermetyczne, gdzie kładzie się nacisk na nieujawnianie problemów rodzinnych i nie szukanie pomocy poza rodziną. Częstym powodem nieszukania pomocy są bariery finansowe i komunikacyjne wynikające ze specyficznych warunków społeczno-gospodarczych i geograficznych Powiatu Bieszczadzkiego.

Diagnoza przemocy w rodzinie występującej na terenie Powiatu Bieszczadzkiego sporządzona została w oparciu o dane będące w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ustrzykach Dolnych oraz Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej działających na terenie Powiatu, a także danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Ustrzykach Dolnych.

2.1. Dane Komendy Powiatowej Policji w Ustrzykach Dolnych

Na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Ustrzykach Dolnych interwencja domowa policji w powiecie przedstawia się następująco:

		2009 r.	2010 r.
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych	Ogółem	434	406
	w tym: dotyczących przemocy w rodzinie (ilość założonych „Niebieskich Kart”)	139	104
Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie z podziałem na:	Miasto	55	39
	Wieś	84	65
Liczba sprawców przemocy domowej	Ogółem	141	105
	w tym: kobiety	6	5
	mężczyźni	134	97
	Nieletni	1	3
Liczba sprawców przemocy	Ogółem	69	40

domowej zatrzymanych	w tym: kobiety	0	0
	mężczyźni	68	39
	Nieletni	1	1
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem	Ogółem	113	64
	w tym: kobiety	3	2
	mężczyźni	109	60
Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej	Nieletni	1	2
	Ogółem	8	7
	w tym: pokrzywdzony	1	1
	Sprawca	7	6
Liczba dzieci przewiezionych do szpitala, placówki, oddanych pod opiekę osoby spokrewnionej		0	0
Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w których prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty”		16	10
Liczba informacji przesłanych do innych instytucji:	Ogółem	71	31
	w tym: do ośrodków pomocy społecznej	58	31
	gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	12	0
	placówek służby zdrowia	0	0
	placówek szkolno-wychowawczych	1	0
	organizacji pozarządowych	0	0
	Innych (jakich)	0	0

Z powyższej tabeli można wywnioskować, że chociaż zmniejszyły się przypadki stosowania przemocy w roku 2010 w stosunku do roku 2009, to jednak ilości interwencji Policji dotyczących przemocy są do siebie zbliżone. Najczęściej ofiarami przemocy w Powiecie Bieszczadzkim stają się kobiety zamieszkujące teren wiejski.

Statystyki te są bardzo niepokojące i niestety oddają trendy ogólnokrajowe. Sprawcami są najczęściej ojcowie rodziny bez rozróżnienia na stan prawny rodziny – sformalizowany – pozostawanie w związku małżeńskim rodziców, czy niesformalizowany - konkubinat. Rzadziej dopuszcza się stosowania przemocy matka lub starsze rodzeństwo. Kobiety dopuszczają się przemocy sporadycznie.

Z danych przedstawionych w tabeli 2.1. można wywnioskować, że Policja nie zgłasza wszystkich interwencji w środowisku, ośrodkom pomocy społecznej. Wywnioskować można również, iż przemoc na terenie Powiatu Bieszczadzkiego jest istotnym problemem, tym bardziej, że często jest to problem przez ofiary przemocy oraz przez świadków przemocy niezgłaszany.

2.2. Dane Ośrodków Pomocy Społecznej

W poniższej tabeli zestawiono dane ze sprawozdań MPiPS ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu bieszczadzkiego. Na tle innych problemów problem przemocy może się wydawać niewielki ale trzeba wziąć pod uwagę, że jest to często problem ukrywany przez osoby korzystające z pomocy ośrodków pomocy społecznej.

Tab. 1. Powody przyznania pomocy w formie świadczeń z pomocy społecznej w latach 2009-2010 (liczba rodzin objętych pomocą ogółem) - powiat bieszczadzki.

Lata Powód przyznania pomocy	2009	2010
Ubóstwo	734	724
Sieroctwo	2	4
Bezdomność	10	13
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	130	177
Bezrobocie	626	620
Niepełnosprawność	288	267
Długotrwała lub ciężka choroba	411	379
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	160	153
Przemoc w rodzinie	7	10
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	55	52
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0
Sytuacje kryzysowe	23	14

Źródło: Sprawozdania mpips z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu bieszczadzkiego

Analizując powyższe dane można by sądzić, że problem przemocy jest zjawiskiem rzadkim, jednak znając specyfikę problemu społecznego jakim jest przemoc w rodzinie z danych powyższych można wyczytać ukrytą skalę tego problemu. Najczęstsze powody korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej tj. ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm ściśle wiążą się z występowaniem przemocy domowej.

Najczęściej zgłoszenia o stosowaniu przemocy w rodzinie GOPS-y pozyskują z Policji, następnie od osoby poszkodowanej, kolejnym źródłem są informacje własne OPS na podstawie wywiadu środowiskowego. Zgłoszeń dokonują również kuratorzy sądowi, szkoły. Informacja o dzieciach dotkniętych przemocą przez pijanych rodziców i opiekunów dociera do GOPS-ów Powiatu Bieszczadzkiego najczęściej również z Policji, wywiadu środowiskowego, rodziny, kuratora sądowego i sąsiadów. Szkoła praktycznie nie zgłasza sytuacji związanych z możliwością stosowania przemocy w danej rodzinie, nie robi tego również samo dziecko czy służba zdrowia.

Inne problemy diagnozowane przez GOPS-y w aspekcie pomocy ofiarom przemocy to: bierność ofiar przemocy w stosunku do swojej sytuacji, ukrywanie faktów przemocy; długotrwałe procedury prawne; wycofywanie się ofiar z wcześniejszych zgłoszeń przemocy; brak możliwości odizolowania sprawcy przemocy od ofiary na terenie gminy; niechęć do korzystania z poradnictwa i terapii; niechęć najbliższego otoczenia do współpracy z instytucjami pomocowymi; nieujawnianie problemu przez osoby poszkodowane; brak zastępczych lokali mieszkalnych.

2.3. Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ustrzykach Dolnych funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej, utworzony w 2006 r. Jest to instytucja pomocnicza, wchodząca w skład struktur Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ustrzykach Dolnych.

Ośrodek jest miejscem schronienia dla kobiet z dziećmi znajdujących się w sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą w rodzinie. Realizacja zadania w zakresie interwencji kryzysowej jest prowadzona specjalistycznie przez pracowników PCPR w Ustrzykach Dolnych i Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz w ramach współpracy ze specjalistami zatrudnionymi z zewnątrz na podstawie umów zleceń.

OIK W Ustrzykach Dolnych składa się z:

- części hostelowej (znajdującej się w budynku Domu Pomocy Społecznej w Moczarach) – na którą składają się mieszkanie 2 – pokojowe, z kuchnią i łazienką;
- Punktu Konsultacyjnego – mieszczącego się w Ustrzykach Dolnych, przy ul. Pionierskiej 10, gdzie odbywają się dyżury specjalistów: pedagogów, psychologa, prawnika, pracowników socjalnych.

Celem funkcjonowania OIK jest udzielanie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji kryzysowej spowodowanej np. przemocą, handlem ludźmi, specjalistycznej pomocy psychologicznej - poradnictwa socjalnego lub prawnego a także w sytuacjach uzasadnionych schronienia do 3 miesięcy.

W 2009 r. z pomocy w formie pobytu w hostelu OIK skorzystało 9 osób, w tym 6 dzieci. Z pomocy Punktu Konsultacyjnego OIK skorzystało 150 osób (73 rodziny). W 2010 r. w hostelu przebywało 12 osób, w tym 7 dzieci, natomiast z pomocy skorzystało 148 osób (64 rodziny).

III. Cele programu

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Bieszczadzkim.

Cel główny programu wynika z założonych celów Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie tj:

- 1) zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dążenie do realizacji celu głównego będzie odbywać się poprzez realizację celów szczegółowych wynikających z następujących obszarów działań:

Profilaktyka – promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych,

Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, jego skutków, informowanie o możliwych formach pomocy,

Interwencja – przerwanie przemocy, ochrona ofiar, izolacja i oddziaływanie na sprawców,

Wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u ofiar przemocy, uświadamianie praw i możliwości rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną prawną i socjalną.

3.1. Cele szczegółowe i działania.

- podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- podniesienie kompetencji i kwalifikacji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- poprawa funkcjonowania w środowisku i wyrównywanie indywidualnych deficytów sprawców przemocy

L.P.	DZIAŁANIA	SPOSÓB REALIZACJI	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA	INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE	SZACUNKOWY KOSZT/ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	REZULTATY
Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.						
1.	Upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie	<p>opracowanie i wydanie informatora zawierającego podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie: informacje prawne oraz miejsca, w których zainteresowani mogą uzyskać pomoc (nazwa, adres, telefon, obszar działań);</p> <p>opracowanie i wydanie ulotek, broszur na temat zjawiska przemocy;</p> <p>artykuły w prasie lokalnej informujące o podejmowanych działaniach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie bieszczadzkim,</p> <p>stworzenie i systematyczne aktualizowanie podstrony internetowej z odpowiednimi linkami i odsyłaczami, mającej na celu informowanie o możliwościach pomocy, wsparcia i zwiększenie dostępności do uzyskania informacji przez osoby potrzebujące.</p>	PCPR	<p>➤ GOPS-y</p> <p>➤ Policja,</p> <p>➤ placówki oświatowe,</p> <p>➤ poradnia psychologiczno-pedagogiczna,</p> <p>➤ gminne komisje ds. rozwiąz. problemów alkoholowych</p>	<p>Budżet powiatu 1 000 zł.</p> <p>Budżet powiatu 600 zł.</p> <p>Budżet powiatu 250,00 /rok</p> <p>Bez nakładów</p>	<p>➤ zwiększenie dostępu społeczeńści do tematu przemocy domowej,</p> <p>➤ zwiększenie liczby zgłoszeń problemu przemocy,</p> <p>➤ zwiększenie zainteresowania różnych środowisk na temat problemu przemocy</p>

2.	Promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy połączone ze zwiększeniem świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy	pogadanki, warsztaty, spotkania prowadzone w szkołach i poradni psychologiczno-pedagogicznej,	PCPR	<ul style="list-style-type: none"> ➤ placówki oświatowe, poradnia ➤ psychologiczno-pedagogiczna ➤ gminne komisje ds. rozwiąz. Problemów alkoholowych ➤ GOPS-y 	Budżet powiatu 1 000 zł Placówki oświatowe 500 zł.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców z rodzin zagrożonych przemocą, ➤ zwiększenie umiejętności społecznych nauczycieli, ➤ uwrażliwienie dzieci i młodzieży na problem przemocy domowej
	zajęcia edukacyjno – informacyjne prowadzone w szkołach dla nauczycieli wczesnego nauczania, pedagogów, rodziców wraz z programami psychoedukacyjnymi dla dzieci;	PCPR		Budżet powiatu 1 500 zł. Placówki oświatowe 500 zł.		
	opracowanie, wydanie i dystrybucja plakatu kierowanego do dzieci i młodzieży ze szkół powiatowych zawierającego treści edukacyjne o zjawisku przemocy domowej oraz informacje o miejscach uzyskania pomocy;	PCPR		Budżet powiatu 200 zł.		
Podniesienie kompetencji i kwalifikacji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie						
1.	Zwiększenie umiejętności pracowników służb społecznych i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną jej ofiar.	PCPR	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS-y ➤ Policja, ➤ placówki oświatowe, ➤ poradnia psychologiczno- 	Budżet powiatu 6 000 zł./rok	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie kompetencji pracowników w zakresie pracy z rodziną z problemem przemocy, 	

	innych, cykliczne spotkania służb dotyczące zasad wzajemnej współpracy w działaniach interwencji kryzysowej	PCPR	pedagogiczna, gminne komisje ds. rozwiąz. problemów alkoholowych	Budżet powiatu 500 zł./rok GOPS-y	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie wiedzy podmiotów o wzajemnych kompetencjach, ➤ zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie ➤ zwiększenie jakości i skuteczności pracy osób zatrudnionych w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	wypracowanie zasad współpracy w ramach zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych	PCPR		Bez nakładów	
Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie					
1.	Rozwijanie działalności Interwencji Kryzysowej jako miejsca schronienia dla ofiar przemocy.	Poszerzenie OIK o kolejne miejsca hostelowe		Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, środki zewnętrzne 30 000 zł.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają,
2.	Rozwijanie działań o charakterze interwencji kryzysowej, pracy socjalnej	Poszerzenie pomocy świadczonej przez specjalistów o kolejne godziny i wykwalifikowaną kadrę oraz	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS-y ➤ Policja, Placówki oświatowe, ➤ gminne komisje ds. rozwiąz. 	Budżet powiatu 5 000 zł/rok Budżet gmin	<ul style="list-style-type: none"> ➤ podniesienie jakości systemu wsparcia na rzecz osób

i terapeutycznej w rodzinach uwikłanych w przemoc w punkcie konsultacyjnym przy OIK.	pomoc terapeutyczną Stworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	PCPR	problemów alkoholowych	2 000 zł/rok Budżet powiatu 2 000/rok Budżet gmin 1 000 zł. Bez nakładów	doświadczających przemocy w rodzinie, ➤ rozszerzenie oferty świadczonych usług na rzecz osób dotkniętych problemem ➤ przemoc domowej skoordynowanie systemu pomagania osobom doświadczającym przemocy
1. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	PCPR	indywidualnych deficytów sprawców przemocy ➤ GOPS-y, ➤ zespoły kuratorskie, ➤ policja, ➤ zespoły interdyscyplinarne	Środki zewnętrzne 10 000 zł.	➤ zmniejszenie stosowania przemocy w rodzinie przez uczestników programów,

3.2. Adresaci oraz monitoring i ewaluacja programu

Program skierowany jest do:

- **ofiar przemocy w rodzinie**, w tym: dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych,
- **świadków przemocy w rodzinie**,
- **środków osób i rodzin z terenu powiatu zagrożonych problemem przemocy**
- **sprawców przemocy w rodzinie**,
- **instytucji i osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej**

Ocenę realizacji poszczególnych działań programu w roku kalendarzowym dokonywać będzie Rada Powiatu Bieszczadzkiego po przedłożeniu stosownego rocznego sprawozdania przez Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Piotr Korczak
Piotr Korczak